

|                                   |                                                                                                                                                      |
|-----------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>Rodzaj dokumentu:</i>          | <b>Aneks do<br/><i>Informatora o egzaminie<br/>ósmoklasisty z języka polskiego</i><br/>obowiązujący w latach<br/>szkolnych 2022/2023 i 2023/2024</b> |
| <i>Egzamin:</i>                   | <b>Egzamin ósmoklasisty</b>                                                                                                                          |
| <i>Przedmiot:</i>                 | <b>Język polski</b>                                                                                                                                  |
| <i>Termin egzaminu:</i>           | Termin główny – styczeń i maj <b>2023 i 2024 r.</b><br>Termin dodatkowy – maj i czerwiec <b>2023 i 2024 r.</b>                                       |
| <i>Data publikacji dokumentu:</i> | 26 sierpnia 2022 r.                                                                                                                                  |

Na podstawie art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw<sup>1</sup> w **Informatorze o egzaminie ósmoklasisty z języka polskiego od roku szkolnego 2018/2019**<sup>2</sup> wprowadza się następujące zmiany.

|                                                                                   |          |                                   |                                          |
|-----------------------------------------------------------------------------------|----------|-----------------------------------|------------------------------------------|
|  | <b>1</b> | Nr strony/stron<br>w Informatorze | Zakres zmiany                            |
|                                                                                   |          | Cały dokument                     | Zmiana podstawy przeprowadzania egzaminu |

1. W roku 2023 i 2024 egzamin ósmoklasisty z języka polskiego jest przeprowadzany na podstawie **wymagań egzaminacyjnych** określonych w załączniku do rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 15 lipca 2022 r.<sup>3</sup>, zwanych dalej „wymaganiami egzaminacyjnymi”.
2. Wymagania egzaminacyjne są podane poniżej.

### Ogólne wymagania egzaminacyjne

#### I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich oraz innych tekstów kultury.
2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii.
3. Kształtowanie umiejętności uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej, szczególnie w jej wymiarze symbolicznym i aksjologicznym.
4. Rozwijanie zdolności dostrzegania wartości: prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka i kierowania się tymi wartościami.
5. Kształcenie postawy szacunku dla przeszłości i tradycji literackiej jako podstawy tożsamości narodowej.
6. Poznawanie wybranych dzieł wielkich pisarzy polskich w kontekście podstawowych informacji o epokach, w których tworzyli (zwłaszcza w klasach VII i VIII).

#### II. Kształcenie językowe.

1. Rozwijanie rozumienia wartości języka ojczystego oraz jego funkcji w budowaniu tożsamości osobowej ucznia oraz wspólnot: rodzinnej, narodowej i kulturowej.
2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych oraz formowanie odpowiedzialności za własne zachowania językowe.
3. Poznawanie podstawowych pojęć oraz terminów służących do opisywania języka i językowego komunikowania się ludzi.
4. Kształcenie umiejętności poprawnego pisania zgodnego z zasadami pisowni polskiej.
5. Rozwijanie wiedzy o elementach składowych wypowiedzi pisemnych oraz ich funkcjach w strukturze tekstów i w komunikowaniu się.

#### III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi pisemnych.

<sup>1</sup> Dz.U. 2022, poz. 1116.

<sup>2</sup> Dokument jest dostępny pod adresem:

[https://cke.gov.pl/images/EGZAMIN\\_OSMOKLASISTY/Informatory/Informator\\_P1\\_polski.pdf](https://cke.gov.pl/images/EGZAMIN_OSMOKLASISTY/Informatory/Informator_P1_polski.pdf).

<sup>3</sup> Dz.U. 2022, poz. 1591.

2. Rozpoznawanie intencji rozmówcy oraz wyrażanie intencji własnych, rozpoznawanie języka jako działania (akty mowy).
3. Rozwijanie umiejętności stosowania środków stylistycznych i dbałości o estetykę tekstu oraz umiejętności organizacji tekstu.
4. Poznawanie podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania, oraz rozpoznawanie manipulacji językowej.
5. Rozbudzanie potrzeby tworzenia tekstów o walorach estetycznych i podejmowania samodzielnych prób literackich.

#### IV. Samokształcenie.

1. Rozwijanie szacunku dla wiedzy, wyrabianie pasji poznawania świata i zachęcanie do praktycznego zastosowania zdobytych wiadomości.
2. Rozwijanie umiejętności samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania.
3. Rozwijanie umiejętności rzetelnego korzystania ze źródeł wiedzy, w tym stosowania cudzośłowu, przypisów i odsyłaczy oraz szacunku dla cudzej własności intelektualnej.

### Szczegółowe wymagania egzaminacyjne

#### I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:
  - 1) rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka i dramat; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju;
  - 2) rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu, w tym: opowiadanie, powieść, baśń, legendę, mit, komedia, fraszka, tren, ballada, tragedia – i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich; rozpoznaje wiersz, przysłowie, komiks;
  - 3) objaśnia morał bajki oraz samodzielnie formułuje przesłanie baśni;
  - 4) omawia akcję, wyodrębnia wątki i wydarzenia;
  - 5) odróżnia fikcję artystyczną od rzeczywistości;
  - 6) odróżnia realizm od fantastyki;
  - 7) charakteryzuje i ocenia bohaterów;
  - 8) konfrontuje sytuację bohaterów z własnymi doświadczeniami;
  - 9) wyraża swój stosunek do postaci;
  - 10) wskazuje elementy dramatu (rodzaj): akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog;
  - 11) rozpoznaje w tekście literackim: porównanie, przenośnię, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy, neologizm, inwokację, symbol, alegorię i określa ich funkcje;
  - 12) rozpoznaje: wers, zwrotkę (strofę), rym, rytm, refren; odróżnia wiersz rymowany i nierymowany (biały);
  - 13) zna pojęcie komizmu, rozpoznaje jego rodzaje w tekstach oraz określa ich funkcje;
  - 14) zna pojęcie ironii, rozpoznaje ją w tekstach oraz określa jej funkcje;
  - 15) określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji;
  - 16) nazywa swoje reakcje czytelnicze (np. wrażenia, emocje);

- 17) dostrzega swoistość artystyczną dzieła;
  - 18) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji;
  - 19) wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze;
  - 20) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny;
  - 21) sprawnie czyta teksty.
2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:
- 1) określa temat i główną myśl tekstu;
  - 2) identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi (autora, narratora, czytelnika, słuchacza);
  - 3) wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego;
  - 4) odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od informacji drugorzędnych;
  - 5) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio (ukryte);
  - 6) odbiera teksty kultury na poziomie dosłownym i przenośnym;
  - 7) wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście (w tym rozpoznaje w nim prawdę lub fałsz);
  - 8) rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi;
  - 9) porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie;
  - 10) dostrzega relacje między częściami składowymi wypowiedzi (tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, akapity);
  - 11) interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafika, rzeźba, fotografia);
  - 12) dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa;
  - 13) identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, literacki, reklamowy;
  - 14) rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, artykuł i określa ich podstawowe cechy;
  - 15) znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych.

## II. Kształcenie językowe.

1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:
- 1) rozpoznaje w wypowiedziach podstawowe części mowy (rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysłówki, liczebnik, zaimek, przyimek, spójnik) i wskazuje różnice między nimi;
  - 2) rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczb, osób, czasów i rodzajów gramatycznych – rozumie ich funkcje w wypowiedzi;
  - 3) poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki oraz używa ich we właściwych kontekstach;
  - 4) rozpoznaje podstawowe funkcje składniowe wyrazów użytych w wypowiedziach (podmiot, orzeczenie, dopełnienie, przydawka, okolicznik);
  - 5) rozróżnia i poprawnie zapisuje zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące;
  - 6) przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, a także zdania w równoważniki zdań i odwrotnie – odpowiednio do przyjętego celu;

- 7) rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny; rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej; w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant, wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu, rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń;
  - 8) zna zasady tworzenia wyrazów złożonych;
  - 9) rozpoznaje imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, poprawnie stosuje imiesłowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie;
  - 10) rozpoznaje w tekście zdania pojedyncze nierozwinięte i rozwinięte, pojedyncze i złożone (współrzędnie i podrzędnie), równoważniki zdań, rozróżnia wypowiedzenia wielokrotnie złożone – i rozumie ich funkcje;
  - 11) odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie.
2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:
- 1) dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy) – określa ich funkcje w tekście;
  - 2) rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe, używa poprawnych form gramatycznych imion, nazwisk, nazw miejscowych i nazw mieszkańców;
  - 3) zna sposoby wzbogacania słownictwa;
  - 4) rozróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu;
  - 5) rozumie pojęcie stylu, rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny, naukowy, publicystyczny.
3. Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń:
- 1) rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach;
  - 2) rozróżnia normę językową wzorcową oraz użytkową i stosuje się do nich;
  - 3) rozumie, na czym polega błąd językowy;
  - 4) świadomie posługuje się różnymi formami językowymi oraz (w wypowiedzi ustnej) mimiką, gestykulacją, postawą ciała.
4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń:
- 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym;
  - 2) wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych;
  - 3) poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne;
  - 4) wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych;
  - 5) zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy;
  - 6) zna zasady pisania nazw własnych i nazw pospolitych;
  - 7) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, cudzysłowu, dwukropka, nawiasu, znaku wykrzyknika.

### III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Elementy retoryki. Uczeń:

- 1) funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę;
  - 2) gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi; redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi;
  - 3) tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych oraz stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych);
  - 4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych;
  - 5) odróżnia przykład od argumentu;
  - 6) przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego;
  - 7) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie;
  - 8) rozpoznaje manipulację językową i przeciwstawia jej zasady etyki wypowiedzi.
2. Mówienie i pisanie. Uczeń:
- 1) tworzy spójne teksty związane z otaczającą rzeczywistością i poznanymi tekstami kultury;
  - 2) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: zaproszenie, ogłoszenie, rozprawka, opowiadanie z dialogiem (twórcze i odtwórcze), opis postaci, przedmiotu, krajobrazu, prosta notatka;
  - 3) wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym skraca, streszcza, rozbudowuje i parafrazuje;
  - 4) formułuje pytania do tekstu.

#### IV. Samokształcenie. Uczeń:

- 1) rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, korzysta z informacji;
- 2) rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii.

|                                                                                     |   |                                   |                                   |
|-------------------------------------------------------------------------------------|---|-----------------------------------|-----------------------------------|
|  | 2 | Nr strony/stron<br>w Informatorze | Zakres zmiany                     |
|                                                                                     |   | 6                                 | Zmiana listy lektur obowiązkowych |

- 1) Lista lektur, których znajomość treści i problematyki będzie sprawdzana w zadaniach egzaminacyjnych:
  - a) Charles Dickens, *Opowieść wigilijna*
  - b) Aleksander Fredro, *Zemsta*
  - c) Jan Kochanowski, wybór fraszek i trenów, w tym tren VII i VIII
  - d) Aleksander Kamiński, *Kamienie na szaniec*
  - e) Adam Mickiewicz, *Reduta Ordonia*, *Śmierć Pułkownika*, *Świtezianka*, *Dziady* cz. II, *Pan Tadeusz* (całość)
  - f) Antoine de Saint-Exupéry, *Mały Księżę*
  - g) Henryk Sienkiewicz, *Quo vadis*, *Latarnik*
  - h) Juliusz Słowacki, *Balladyna*
  - i) wiersze wybranych poetów.
- 2) Uczeń może również odwołać się do lektur obowiązkowych wskazanych w podstawie programowej, nieujętych w wymaganiach egzaminacyjnych, tj.:

- a) wybrane pieśni oraz treny I i V Jana Kochanowskiego
- b) wybrany utwór z cyklu *Sonety krymskie* Adama Mickiewicza
- c) Ignacy Krasicki, *Żona modna*
- d) Sławomir Mrożek, *Artysta*
- e) Stefan Żeromski, *Szyfrowe prace*
- f) Melchior Wańkowicz, *Tędy i owędy* (wybrany reportaż).

|                                                                                   |          |                                   |                        |
|-----------------------------------------------------------------------------------|----------|-----------------------------------|------------------------|
|  | <b>3</b> | Nr strony/stron<br>w Informatorze | Zakres zmiany          |
|                                                                                   |          | 7                                 | Zmiana formuły arkusza |

1. Zmniejszona jest liczba zadań w arkuszu egzaminacyjnym.
2. Za rozwiązanie zadań można uzyskać 45 punktów.
3. W części I arkusza (ok. 20 zadań opartych na dwóch tekstach) uczeń może zdobyć 25 pkt, w tym ok. 50% za zadania otwarte).
4. W części II arkusza (wypracowanie) – temat do wyboru spośród dwóch: rozprawka albo opowiadanie.

|                                                                                    |          |                                   |                   |
|------------------------------------------------------------------------------------|----------|-----------------------------------|-------------------|
|  | <b>4</b> | Nr strony/stron<br>w Informatorze | Zakres zmiany     |
|                                                                                    |          | 15–88                             | Anulowane zadania |

Z powodu niezgodności treści zadania z wymaganiami egzaminacyjnymi anuluje się następujące zadania:

### Teksty literackie

Tekst 1.

1. Zadanie 7. (s. 20)
2. Zadanie 9. (s. 21)
3. Zadanie 11. (s. 23)
4. Zadanie 12.3. (s. 24)

Tekst 2.

Zadanie 3. (s. 31–32)

Tekst 3.

1. Zadanie 1. sformułowanie 1. (s. 40)
2. Zadanie 3.2. (s. 41)
3. Zadanie 4. (s. 42)
4. Zadanie 8. (s. 45)
5. Zadanie 10.2. (s. 47)

### Teksty nieliterackie

Tekst 1.

Zadanie 6. (s. 55)

Tekst 2.

1. Zadanie 3. (s. 59)
2. Zadanie 5. (s. 61)
3. Zadanie 6. (s. 62)
4. Zadanie 9. (s. 65)

**Tematy wypracowań. Wypracowania o charakterze argumentacyjnym**

Temat 1. (s. 70)

Temat 2. (s. 74)

Temat 3. (s. 78)

**Tematy wypracowań. Wypracowania o charakterze twórczym**

Temat 1. (s. 81)

Temat 2. (s. 85)